

Голові разової спеціалізованої
вченої ради
Національного університету
«Запорізька політехніка»
д-р екон. наук, проф.
Анастасії ЗЕРКАЛЬ

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу

Межерицького Данила Анатолійовича
на тему: «Управління проєктами економічного розвитку промислового
підприємства за інноваційних моделей бізнесу»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 Управління та адміністрування
за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Актуальність теми дисертації.

Дисертаційне дослідження присвячене вирішенню актуальної науково-прикладної проблеми вдосконалення управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств в умовах поширення інноваційних моделей бізнесу, цифрової трансформації та зростання невизначеності зовнішнього середовища. Сучасні умови функціонування промисловості України характеризуються високою динамікою технологічних змін, необхідністю структурної модернізації виробництва, посиленням глобальної конкуренції та наслідками воєнних викликів, що обумовлює потребу у впровадженні нових підходів до управління розвитком підприємств на основі ефективного проєктного менеджменту.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває в контексті повоєнного відновлення економіки України та її інтеграції до європейського економічного простору. За таких умов промислові підприємства повинні не лише забезпечувати реалізацію окремих інвестиційних чи інноваційних

проектів, а й формувати збалансовані портфелі проектів, синхронізовані зі стратегічними цілями розвитку, цифровою трансформацією та інноваційною бізнес-моделлю підприємства. Водночас існуючі методичні підходи не повною мірою враховують взаємозв'язок між проектним управлінням, цифровою зрілістю, інноваційним розвитком і довгостроковою конкурентоспроможністю підприємств.

Саме тому розроблення сучасного теоретико-методичного забезпечення управління проектами економічного розвитку промислових підприємств, спрямованого на підвищення ефективності використання ресурсів, адаптивності бізнес-моделей та забезпечення сталого економічного зростання, є своєчасним, науково обґрунтованим і має важливе практичне значення для розвитку вітчизняної промисловості.

Зв'язок роботи з науковими темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до основних напрямів науково-дослідної діяльності кафедри Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (нині – кафедра Бізнесу та управління) Національного університету «Запорізька політехніка» та є складовою виконання двох комплексних науково-дослідних тем: «Управління конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання як запорука економічної захищеності» (державний реєстраційний номер 01711, 2021–2024 рр.) і «Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах цифрової трансформації» (державний реєстраційний номер 01714, 2024–2027 рр.).

У межах першої науково-дослідної теми автором обґрунтовано теоретико-методичні підходи до оцінювання ефективності проектів економічного розвитку промислових підприємств та досліджено механізми їх впливу на підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. У рамках виконання другої теми розроблено концептуальні положення управління проектами економічного розвитку підприємств за інноваційних моделей бізнесу, запропоновано механізм синхронізації проектного портфеля зі стратегічними цілями розвитку та цифровою трансформацією підприємства.

Таким чином, результати дисертаційного дослідження органічно інтегровані в тематику наукових досліджень кафедри, характеризуються логічною послідовністю, науковою наступністю та спрямовані на вирішення актуальних завдань розвитку сучасного промислового підприємства в умовах інноваційних перетворень.

Оцінка обґрунтованості, достовірності та новизни наукових результатів дисертації.

Центральним науковим результатом дисертаційного дослідження є формування комплексної методологічної основи управління проєктами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу, яка інтегрує стратегічний, проєктний, цифровий, інноваційний та ризик-орієнтований підходи в єдину систему управління розвитком підприємства. Запропоновані автором наукові положення характеризуються внутрішньою логічною узгодженістю, належним рівнем теоретичного обґрунтування та практичною спрямованістю.

уперше:

– розроблено механізм синхронізації проєктного портфеля з інноваційною бізнес-моделлю промислового підприємства, заснований на інтеграції стратегічного, інноваційного, цифрового, ресурсного та ризик-адаптивного контурів управління, який, на відміну від існуючих підходів, передбачає формування інтегрального індексу синхронізації (IS), що дозволяє кількісно оцінювати рівень узгодженості між структурою проєктного портфеля, траєкторією економічного розвитку підприємства та параметрами його інноваційної бізнес-моделі, забезпечуючи підвищення результативності проєктної діяльності та адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища;

удосконалено:

– сформовано модель інтегрованого стратегічного моніторингу та контролінгу проєктного портфеля промислового підприємства, яка, на відміну від традиційних систем контролю проєктної діяльності, побудована за багатоконтурним принципом та охоплює стратегічний, інноваційно-цифровий,

ресурсно-фінансовий, ESG-адаптивний та ризик-орієнтований контури управління, що забезпечує формування аналітики «на випередження», своєчасне виявлення стратегічних розривів та підтримку адаптивного коригування проєктного портфеля в умовах нестабільного середовища функціонування підприємства;

- методичний підхід до оцінювання результативності проєктів економічного розвитку промислового підприємства, який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на інтеграції економічних, інноваційних, цифрових та ризик-адаптивних параметрів, що дозволяє здійснювати комплексне оцінювання ефективності проєктної діяльності з урахуванням рівня цифрової зрілості підприємства, інноваційної активності, ресурсної забезпеченості та ступеня синхронізації проєктного портфеля з бізнес-моделлю підприємства;

- науково-методичний підхід до формування проєктного портфеля промислового підприємства, який, на відміну від традиційних моделей портфельного управління, передбачає врахування взаємозв'язку між інноваційною бізнес-моделлю, цифровою трансформацією та стратегічними цілями економічного розвитку підприємства, що забезпечує підвищення ефективності використання ресурсів та зниження ризиків реалізації проєктів;

- економіко-математичний інструментарій оцінювання впливу цифрових та інноваційних чинників на результативність проєктного портфеля промислового підприємства, який, на відміну від існуючих моделей, поєднує методи багатофакторного регресійного аналізу, інтегрального оцінювання, кластеризації та сценарного прогнозування, що дозволяє моделювати взаємозв'язок між рівнем цифрової зрілості, інноваційною активністю, індексом синхронізації та ефективністю проєктної діяльності підприємства;

- підхід до стратегічного mapping взаємозв'язків між бізнес-моделлю підприємства та проєктами економічного розвитку, який, на відміну від існуючих підходів, забезпечує візуалізацію та кількісне оцінювання впливу інноваційних, інвестиційних, цифрових та організаційних компонентів бізнес-моделі на структуру й результативність проєктного портфеля підприємства;

отримало подальший розвиток:

- понятійно-категоріальний апарат управління проєктами економічного розвитку промислового підприємства шляхом уточнення сутності категорій «проєкт економічного розвитку», «інноваційна бізнес-модель», «синхронізація проєктного портфеля», «цифрова зрілість підприємства» та «інтегральний індекс синхронізації», що дозволило розширити теоретичні засади дослідження проєктного управління в умовах інноваційної трансформації бізнесу;

- теоретичні положення щодо ролі інноваційних моделей бізнесу у забезпеченні економічного розвитку промислових підприємств, відповідно до яких інноваційна бізнес-модель розглядається як динамічна система створення економічної цінності, що визначає архітектуру проєктного портфеля та параметри стратегічної трансформації підприємства;

- запропоновано концепцію управління проєктами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу, відповідно до якої проєктна діяльність розглядається не як сукупність ізольованих управлінських ініціатив, а як інтегрована система стратегічної трансформації підприємства, що забезпечує синхронізацію інноваційних, інвестиційних, цифрових та організаційних змін у межах єдиної траєкторії розвитку підприємства;

- наукові підходи до інтеграції цифрових технологій у систему управління проєктами економічного розвитку підприємства шляхом поєднання інструментів бізнес-аналітики, data-driven управління, сценарного моделювання та цифрового моніторингу, що дозволяє підвищити швидкість адаптації управлінських рішень до змін зовнішнього середовища;

підходи до забезпечення адаптивності промислового підприємства в умовах невизначеності та ризику шляхом інтеграції ризик-орієнтованого управління у систему формування та реалізації проєктного портфеля, що сприяє підвищенню економічної стійкості підприємства та забезпеченню безперервності його розвитку в умовах трансформаційних змін.

Достовірність отриманих результатів забезпечується використанням сучасного комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження,

значним масивом статистичних та аналітичних матеріалів, застосуванням економіко-математичних методів моделювання, регресійного аналізу, інтегрального оцінювання, кластеризації, сценарного прогнозування, а також апробацією розроблених автором методичних положень і практичних рекомендацій. Це свідчить про належний рівень обґрунтованості наукових результатів та їх практичну цінність.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

Дисертаційна робота є цілісним, логічно структурованим і завершеним науковим дослідженням, у якому послідовно реалізовано поставлену мету та вирішено визначені наукові завдання. Структура роботи відповідає сучасним вимогам до дисертаційних досліджень: у вступі аргументовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їх апробацію та впровадження.

У першому розділі автором здійснено ґрунтовне теоретичне узагальнення наукових підходів до управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств, досліджено еволюцію концепцій проєктного менеджменту, стратегічного управління, цифрової трансформації та інноваційних моделей бізнесу. На основі критичного аналізу сучасних наукових джерел обґрунтовано авторське бачення місця проєктного управління у забезпеченні довгострокового економічного розвитку промислових підприємств та визначено ключові чинники його ефективності.

Другий розділ присвячено комплексному аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку промислових підприємств, оцінюванню ефективності реалізації проєктів економічного розвитку, дослідженню впливу цифровізації, інноваційної активності та бізнес-моделей на результативність проєктної діяльності. Автором проведено всебічний економічний аналіз із використанням сучасного економіко-математичного інструментарію, що дозволило виявити основні закономірності, проблеми та резерви підвищення ефективності управління проєктами розвитку.

У третьому розділі запропоновано комплекс практично орієнтованих науково-методичних розробок, спрямованих на вдосконалення управління проектами економічного розвитку промислових підприємств за інноваційних моделей бізнесу. Особливу увагу приділено формуванню механізму синхронізації проектного портфеля зі стратегічними цілями розвитку підприємства, удосконаленню системи стратегічного моніторингу та контролінгу, а також розробленню методичних підходів до оцінювання результативності проектної діяльності в умовах цифрової трансформації та зростання невизначеності.

Зміст дисертації, наведені теоретичні положення, результати аналітичних досліджень і практичні рекомендації свідчать про завершеність виконаної наукової роботи та досягнення поставленої мети. Аналіз тексту дисертації, наукових публікацій автора та оформлення посилань не дає підстав сумніватися у дотриманні здобувачем принципів академічної доброчесності. Використані наукові джерела належним чином атрибутовані, а результати, винесені на захист, мають самостійний характер і відображають особистий внесок автора у розв'язання досліджуваної наукової проблеми.

Мова та стиль викладання результатів.

Дисертацію викладено державною мовою з дотриманням вимог наукового стилю. Текст характеризується чіткою логікою побудови, послідовністю викладення матеріалу, належним рівнем аргументованості та єдністю використаного понятійно-категоріального апарату. Автор демонструє ґрунтовне володіння сучасною термінологією у сфері проектного менеджменту, стратегічного управління, цифрової трансформації та інноваційного розвитку промислових підприємств, коректно застосовуючи як вітчизняні, так і міжнародні науково-методичні підходи.

Текст дисертації вирізняється системністю, науковою коректністю та зрозумілою структурою, що забезпечує цілісне сприйняття результатів дослідження. Наведені таблиці, рисунки, схеми та інший ілюстративний матеріал є інформативними, органічно інтегровані в зміст роботи та сприяють кращому розумінню отриманих автором наукових результатів. Загалом стиль

викладення відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Оприлюднення результатів дисертаційного дослідження.

Основні результати дисертаційного дослідження пройшли належну наукову апробацію та знайшли відображення у **12** наукових публікаціях, що висвітлюють ключові теоретичні положення, методичні розробки та практичні результати виконаного дослідження. Серед них – 7 статей, опублікованих у наукових фахових виданнях України та виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами даних, а також 5 публікацій апробаційного характеру за матеріалами всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій.

Публікації охоплюють усі основні напрями дисертаційного дослідження, зокрема питання управління проєктами економічного розвитку промислових підприємств, формування інноваційних моделей бізнесу, цифрової трансформації, стратегічного управління та підвищення ефективності проєктної діяльності. Результати дослідження неодноразово доповідалися на наукових форумах різного рівня, що свідчить про їх апробацію у фаховому науковому середовищі та позитивне сприйняття науковою спільнотою.

Обсяг, зміст і характер опублікованих праць повною мірою відображають основні положення дисертації та відповідають вимогам, встановленим для дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

Загалом позитивно оцінюючи науковий рівень дисертаційного дослідження, його теоретичну обґрунтованість і практичну спрямованість, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання, які мають дискусійний характер і можуть бути враховані автором у подальших наукових дослідженнях.

1. У першому розділі дисертації автором здійснено ґрунтовний аналіз сучасних підходів до управління проєктами економічного розвитку та інноваційних моделей бізнесу. Разом із тим більш чітко визначення меж застосування окремих концепцій залежно від масштабу підприємства, галузевої

специфіки та рівня цифрової зрілості дозволило б посилити методологічну аргументацію запропонованих авторських положень і чіткіше окреслити сферу їх практичного використання.

2. Запропонований механізм синхронізації проектного портфеля зі стратегічними цілями розвитку підприємства є достатньо обґрунтованим і логічно побудованим. Водночас дисертаційне дослідження могло б виграти від більш детального аналізу його стійкості до зміни ключових зовнішніх чинників, зокрема коливань ринкової кон'юнктури, технологічних ризиків, змін інституційного середовища та інших факторів невизначеності, що дозволило б ширше продемонструвати адаптивність запропонованого методичного підходу.

3. Практичні рекомендації, наведені у третьому розділі, мають прикладну цінність і можуть бути використані промисловими підприємствами. Разом із тим їх практичну переконливість посилило б доповнення результатами довгострокового сценарного моделювання або оцінювання очікуваного економічного ефекту від реалізації запропонованих управлінських рішень за альтернативних сценаріїв розвитку зовнішнього середовища.

Наведені зауваження не мають принципового характеру, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не знижують її наукової новизни, теоретичного рівня й практичного значення.

Висновок щодо відповідності дисертації чинним вимогам.

Дисертаційна робота **Межерицького Данила Анатолійовича** «Управління проектами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що вносить вагомий внесок у розвиток теорії і методики інвестиційного аналізу промислових підприємств. Запропоновані автором методичні рішення є науково обґрунтованими, практично затребуваними і мають виразну інноваційну складову, що відображає реальні виклики сучасного економічного середовища.

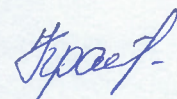
Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження наукового ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а також вимогам до оформлення дисертацій,

затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40.
Межерицький Данило Анатолійович заслуговує на присудження наукового
ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за
спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Рецензент

Доцент кафедри бізнесу та управління,
кандидат економічних наук

Національний університет «Запорізька політехніка»

 О.М. Крайнік

